

DA ZNAMO ŠTA DIŠEMO.

**Information campaigns
regarding air quality and
public health**

Information campaigns regarding air quality and public health

- To give corrected and complete information about air quality data, the measuring results, and the impacts on human health, measures (and the programme)
  - ...to the media, public, people sensitive to air pollution, youth
- Two phases:
  - Information campaign about air quality and health effects
  - Information campaign using the results from Source apportionment study (SAS) in combination with information on air pollution and its impact on human health, AQI in real time website, how to make changes, etc.

GOALS

First part:

- Improve knowledge about air quality and its impact on human health
- Encourage people to check Air Quality Index in real time on www.zrakubih.ba
- Empower people to improve the air quality by changing their behaviours
- Ensure that the media, government and general public have corrected and complete information about the air quality

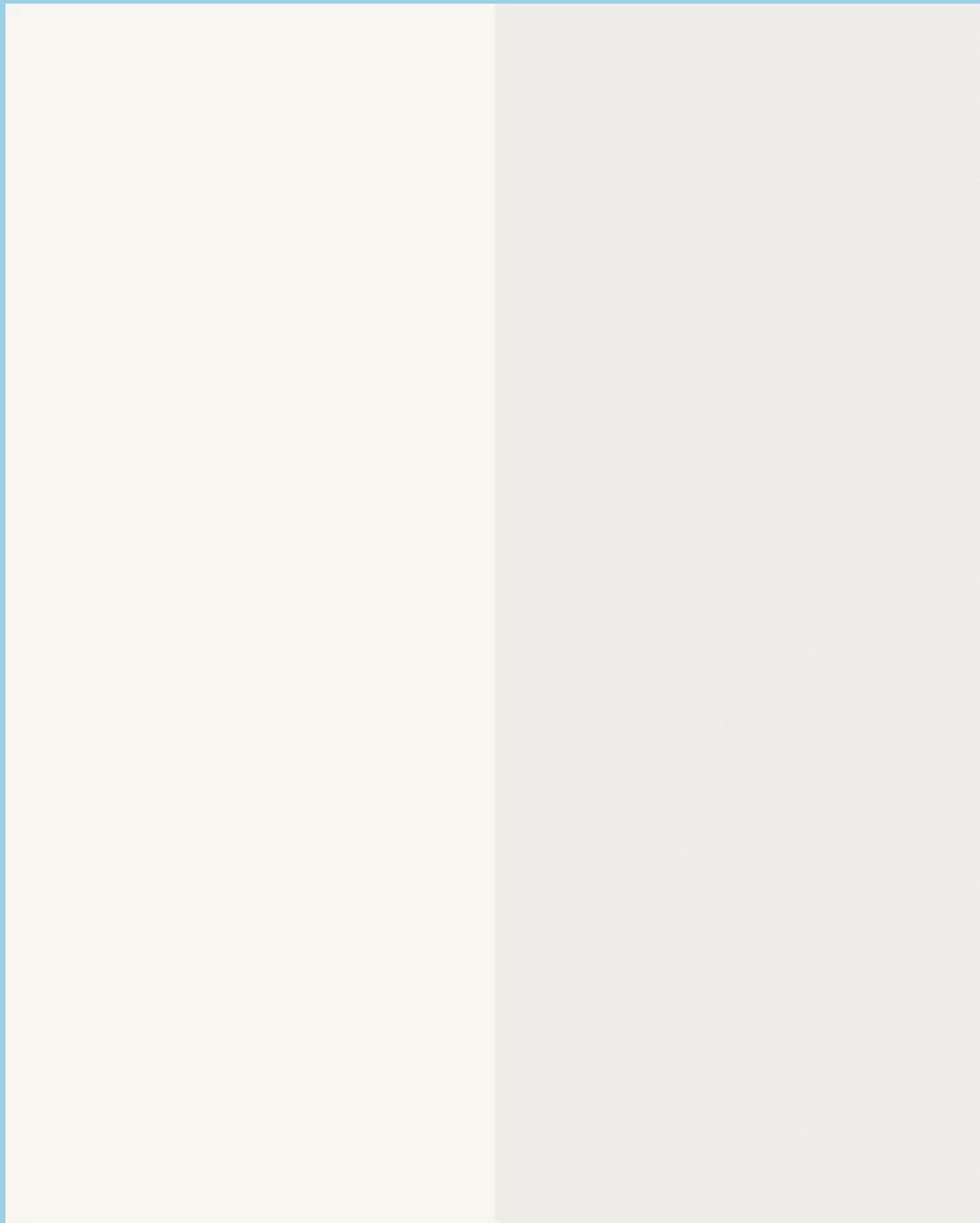
Second part:

- Inform the public on the share of air pollution by showing which sector contributes for what percentage to the ambient air pollution (results of source apportionment study)
- Educate people to take simple actions related to traffic/household heating to improve air quality as individual
- Influence policy makers with correct figures and facts to take actions on improving air quality
- Ensure that the media, government and general public have corrected and complete information

FIRST PHASE - implemented activities

- Website design and programming for AQI in real time www.zrakubih.ba
- Creating and maintaining accounts on Facebook, Instagram and Twitter named „Zrak u BiH“ regarding air quality
- Press release about IMPAQ project
- Press release about the effects of air pollution on health – interview with doctor Huseinagic
- Interview with Sarah Barnekow about IMPAQ project
- OOH campaign
- Indoor campaign – health centers
- Web display and google display campaign
- Radio sponsorship – reporting on air quality in morning news
- Reporting on air quality in morning TV news on national TV
- Colouring book for children
- Prize competition for children
- Exhibition of pictures and paintings in Sarajevo
- Event and press release regarding delivery of new measuring stations within the project
- Design and branding of measuring stations
- Design and production of promotional materials (roll up banner, masks, ...)
- Press release regarding the measuring station in Livno
- Press release regarding the measuring station in Bihac

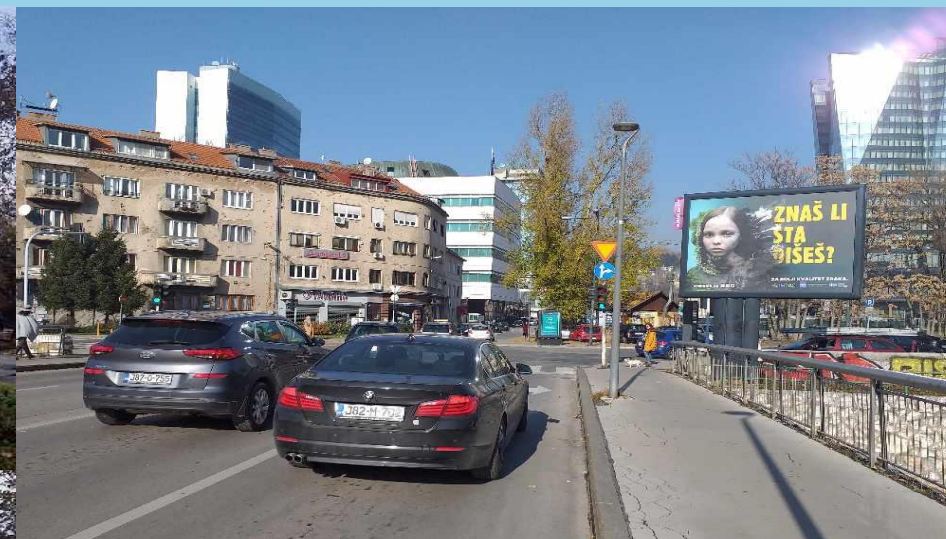
Online advertising in news portals

<https://zrakubih.ba>

One-month campaign (December 2020), billboards, 11 locations (Sarajevo, Banja Luka, Tuzla, Zenica)

One-month campaign, posters and leaflets in 30 locations, in health centers (Sarajevo, Banja Luka, Tuzla, Zenica)

Kvalitet zraka može imati značajan utjecaj na vaše zdravlje. Zagađen zrak uzrokuje bolesti opasne po život.

Najčešće zagađujuće materije u zraku koje utječu na ljudsko zdravlje su: lebdjeće čestice (PM10 i PM2,5), azotni dioksid (NO2), ugljen-monoksid (CO), prizemni ozon (O3) i sumpor-dioksid (SO2). Izloženost zagađenom zraku povećava rizik od respiratornih infekcija, srčanog udara, moždanog udara i raka pluća. Ugroženi su već bolesni ljudi, a najugroženije kategorije su djeca, trudnice i starije osobe.

<p>Mozak/nervni sistem Utjecaj na centralni nervni sistem (PM) Glavobolja i anksioznost (PM, O3, NO2, SO2) Moždani udar (PM)</p>	<p>Pluća Respiratorne upale i infekcije (PM, O3, NO2, SO2) Smanjena funkcija pluća (PM, O3, SO2) Rak pluća (PM, BaP) Hronična opstruktivna plućna bolest (PM) Asthma (PM)</p>
<p>Srce/krv Bolesti srca (PM, O3, SO2) Srčani udar (PM) Visok krvni pritisak (PM)</p>	<p>Djeca Poteškoće u učenju (PM) Smanjena funkcija mozga (PM) Asthma i respiratorne infekcije (PM) Napadi astme i bronhitis kod astmatične djece (NO2) Rak u djetinjstvu (PM, BaP) Smanjena funkcija pluća (PM)</p>
<p>Endokrini sistem Dijabetes (PM)</p>	
<p>Reproduktivni sistem/razvoj fetusa Prijevremeni porod (PM) Bebe s malom porođajnom težinom (PM) Oštećen tjelesni razvoj (PM)</p>	

Kako možete smanjiti izloženost zagađenom zraku?

Informirajte se o kvalitetu zraka na www.zrakubih.ba ili putem medija i pratite preporuke. Indeks kvaliteta zraka (IKZ) je podatak izražen brojem, bojom i limesnom kategorijom, a informiše o zagađenosti zraka i mogućem utjecaju na vaše zdravlje uz pratnju preporuke.

IKZ	UTJECAJ NA ZDRAVLJE	PREPORUKA
0-50	DOBAR Kvalitet zraka se smatra zadovoljavajućim, a zagađenje zraka predstavlja mali ili nikakav rizik.	Nema
51-100	UMIJEREN Kvalitet zraka je prihvatljiv. Ipak, postoji rizik za osobe koje su posebno osjetljive na zagađenje zraka.	Veoma osjetljive osobe bi trebale smanjiti dužinu ili naporne aktivnosti na otvorenom.
101-150	NEZDRAV ZA OSJETLJIVE GRUPE Pripadnici osjetljivih grupa (oboljeli od bolesti organa za disanje i srca, stariji ljudi, trudnice i djeca) mogu osjetiti negativan utjecaj na zdravlje. Vjerovatno neće imati utjecaja na širu populaciju.	Pripadnici osjetljivih grupa trebaju smanjiti dužinu ili naporne aktivnosti na otvorenom.
151-200	NEZDRAV Svako može početi osjećati zdravstvene posljedice. Pripadnici osjetljivih grupa (oboljeli od bolesti organa za disanje i srca, stariji ljudi, trudnice i djeca) mogu imati ozbiljnije zdravstvene posljedice.	Pripadnici osjetljivih grupa trebaju izbjeći dužinu ili naporne aktivnosti na otvorenom, a svi ostali trebaju smanjiti aktivnosti na otvorenom.
201-300	VEOMA NEZDRAV Zdravstveno upozorenje o ozbiljnim okolnostima. Većina je vjerovatno da će cijela populacija biti pogođena.	Pripadnici osjetljivih grupa (oboljeli od bolesti organa za disanje i srca, stariji ljudi, trudnice i djeca) trebaju izbjegavati sve vanjske aktivnosti, a svi ostali bi trebali izbjegavati dužinu ili naporne aktivnosti na otvorenom.
301-500	OPASAN Svako može imati ozbiljne zdravstvene posljedice.	Svi bi trebali izbjegavati sve fizičke aktivnosti na otvorenom.

Kada su nivoi zagađenja zraka visoki:

- Izbjegavajte izlazak vani i sve vanjske aktivnosti pogotovo ako ste pripadnik osjetljivih grupa.
- Ostanite u zatvorenom prostoru sa filtriranim zrakom. I u zatvorenom prostoru zrak može biti zagađen, pa je poželjno navlažiti predstac zrakom.
- Ukoliko morate izlaziti vani, nosite odgovarajuće zaštitne maske s oznakama EN 143 (P1, P2, P3) ili EN 149 (FFP1, FFP2, FFP3). Maske se mogu pronaći u apotekama i prodavnicama opreme za zaštitu na radu. Šali i marama vas ne mogu zaštititi od lebdjećih čestica. Hlinurške maske također ne mogu efikasno filtrirati lebdjeće čestice.

Kvalitet zraka može imati značajan utjecaj na vaše zdravlje. Zagađen zrak uzrokuje bolesti opasne po život.

Najčešće zagađujuće materije u zraku koje utječu na ljudsko zdravlje su: lebdjeće čestice (PM10 i PM2,5), azotni dioksid (NO2), ugljen-monoksid (CO), prizemni ozon (O3) i sumpor-dioksid (SO2). Izloženost zagađenom zraku povećava rizik od respiratornih infekcija, srčanog udara, moždanog udara i raka pluća. Ugroženi su već bolesni ljudi, a najugroženije kategorije su djeca, trudnice i starije osobe.

Mozak/nervni sistem

Utjecaj na centralni nervni sistem (PM)

Glavobolja i anksioznost (CO, SO2)

Moždani udar (PM)

Srce/krv

Bolesti srca (PM, O3, SO2)

Srčani udar (PM)

Visok krvni pritisak (PM)

Endokrini sistem

Dijabetes (PM)

Reproduktivni sistem/razvoj fetusa

Prijevremeni porod (PM)

Bebe s malom porođajnom težinom (PM)

Oštećen tjelesni razvoj (PM)

Pluća

Respiratorne upale i infekcije (PM, O3, NO2, SO2)

Smanjena funkcija pluća (PM, O3, SO2)

Rak pluća (PM, BaP)

Hronična opstruktivna plućna bolest (PM)

Asthma (PM)

Djeca

Poteškoće u učenju (PM)

Smanjena funkcija mozga (PM)

Asthma i respiratorne infekcije (PM)

Napadi astme i bronhitis kod astmatične djece (NO2)

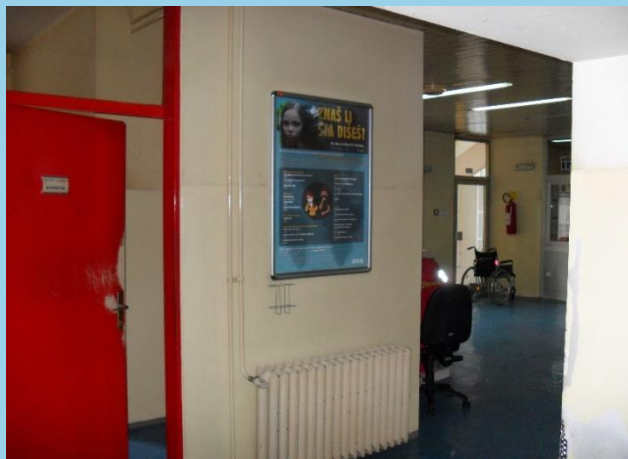
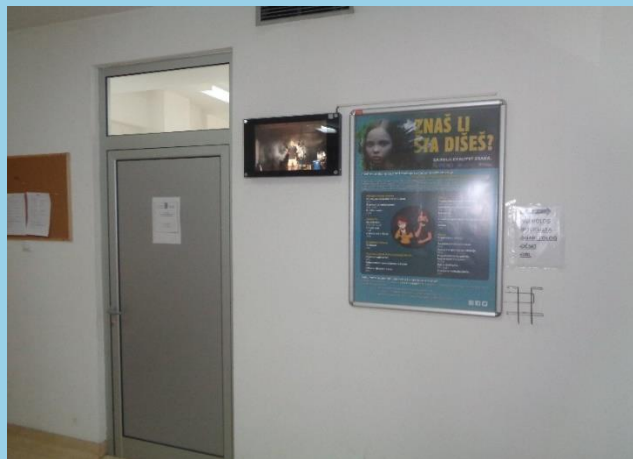
Rak u djetinjstvu (PM, BaP)

Smanjena funkcija pluća (PM)

Kako možete smanjiti izloženost zagađenom zraku?

Informirajte se o kvalitetu zraka na www.zrakubih.ba ili putem medija i pratite preporuke. Kada su nivoi zagađenja zraka visoki:

- Izbjegavajte izlazak vani i sve vanjske aktivnosti
- Ostanite u zatvorenom prostoru sa filtriranim zrakom
- Ukoliko morate izlaziti vani, nosite odgovarajuće zaštitne maske.

Reporting on air quality in morning news during the project

ZRAK OKO NAS

FOTKAJ ILI NACRTAJ ŠTA ZNAŠ O ZRAKU I ZAGAĐENJU ZRAKA I OSVOJI VRIJEDNE NAGRADE!

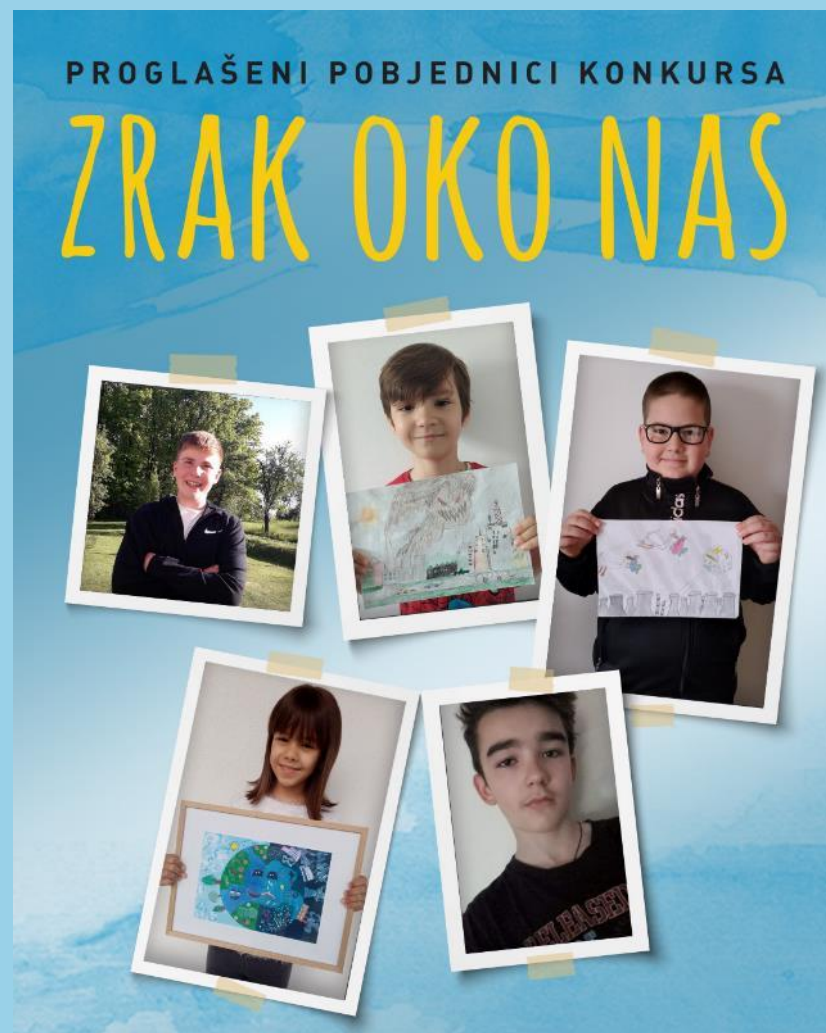
Rok za prijavu: **22.2.2021.**

More than 330 paintings and pictures

Comforting rewards

The winners and prizes

A seven-day exhibition in the famous square in Sarajevo

Event in April 2020

Event in December 2021

ZA BOLJI KVALITET ZRAKA

Nabavku mjerne stanice finansirala je Švedska kroz IMPAQ projekat kojeg u BiH realizuje Švedska agencija za zaštitu okoliša (SEPA).

Educational poster in front of the measuring station, near the kindergarten (Banja Luka)

IMPAQ
ЗА БОЉИ КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА

Каква је ово занимљива машина крај нашег вртића?

О, па то је мјерна станица која нам помаже да сазнамо колико је загађен ваздух у Бањој Луци! Веома је важно да знамо шта је загађење ваздуха и како оно утиче на наше здравље.

ДА ЗНАМО ШТА ДИШЕМО

www.zrakubih.ba

НАЈЧЕШЋЕ ЗАГАЂУЈУЋЕ МАТЕРИЈЕ У ВАЗДУХУ:

- АЗОТИ ОКСИДИ
- ОЗОН
- УГЉИКОВОДИ ОКСИДИ
- СУЛФУРНИ ОКСИДИ
- ЧВРСТЕ ЧЕСТИЦЕ

Загађен ваздух утиче на наше здравље, посебно на плућа, срце, крв и нерви систем. Загађен ваздух угрожава и здравље беба прије рођења.

ВЈЕШТАЧКИ И ПРИРОДНИ ИЗВОРИ ЗАГАЂЕЊА ВАЗДУХА

Ниво загађења ваздуха мјери се помоћу мјерних станица, уређаја за прикупљање података о концентрацијима загађујућих материја. На овај начин, побољшава се систем управљања квалитетом ваздуха и долази до информација које помажу при осмишљавању мјера и стратегија за побољшање квалитета ваздуха у нашим градовима.

Највише ово мјерно станице објекта је Шањска а линија за заштиту околине у оквиру IMPAQ пројекта.

NATUK
www.natuk.ba

Шведска
Sverige

SECOND PHASE - GOALS

- Inform the public on the share of air pollution by showing which sector contributes for what percentage to the ambient air pollution (results of source apportionment study)
- Educate people to take simple actions related to traffic/household heating to improve air quality as individual
- Influence policy makers with correct figures and facts to take actions on improving air quality
- Ensure that the media, government and general public have corrected and complete information about the IMPAQ project (results of source apportionment study with connection to health)

SECOND PHASE - implemented and planned activities

- **Press release** regarding the new WHO recommendations - October 2021
- **Press release** about preliminary SAS results for Sarajevo – October 2021
- **Social media communication:** FB, IG, TW
- **Reporting on air quality** in the morning TV news as a part of TV weather forecast
- **An outdoor media campaign** using billboards in several cities (Sarajevo, Zenica, Tuzla, Banja Luka) – 10. November 2021 – 4. January 2022
- **Design of Quality Assurance and Control Manual (QA / QC)** + news/post for website/social media about this manual and its purpose – November 2021
- **Design of educational poster**
- **Website update with Interactive infographic** – existing graphical overview of causal and likely causal health effects of air pollution – November 2021
- **Leaflet distribution in health centres** (waiting rooms at gynaecological departments) - air quality and its impact on human health – December 2021
- **Press release** about SAS results for all cities – November 2021
- **Press event** - Measuring stations in RS; new Swedish Head of Development Cooperation visiting relevant ministers and Hydro-met RS – 2. December 2021
- **Short videos** – street survey on subject of air pollution – February 2022

Utjecaj na zdravlje

Iako se s poteškoćama primjene preporuka Svjetske zdravstvene naprednije zemlje, izazov za BiH je tim veći jer smo jedna od naj i svijeta, koja se zbog lošeg kvaliteta zraka suočava sa visokim prijevremene smrti te velikim zdravstvenim problemima.

Zagađivači s najsnažnijim dokazima negativnog utjecaja na zrak PM 10, su i ozon (O₃), dušikov dioksid (NO₂) i sumpor dioksid (CO). Za skoro sve njih su preporučene nove rigoroznije granice

“Aerogađenje dovodi do akutnih promjena na plućima, do promjena, dovodi do hroničnih promjena, a i do malignoma” Zehra Dizdarević, specijalistkinja pulmologije i alergologije.

Najčešće, pacijenti će se požaliti na bol u plućima tokom zimskih izražajnije. „Te male čestice, PM 2,5 prodiru dole u duboke di trag, osim na glavnoj dišnoj cijevi, na bronhima i desno i lijev dolaze i do najudaljenijih disajnih puteva gdje se vrši razmj disajne puteve. Kako stradaju te septe između malih disajnih

Novi izazov za BiH: Da li možemo slijediti preporuke Svjetske zdravstvene organizacije za smanjenje aerogađjenja

FENA BIZNIS | Čet, 21.10.2021. 13:00

Novi izazov za BiH: Da li možemo slijediti preporuke WHO

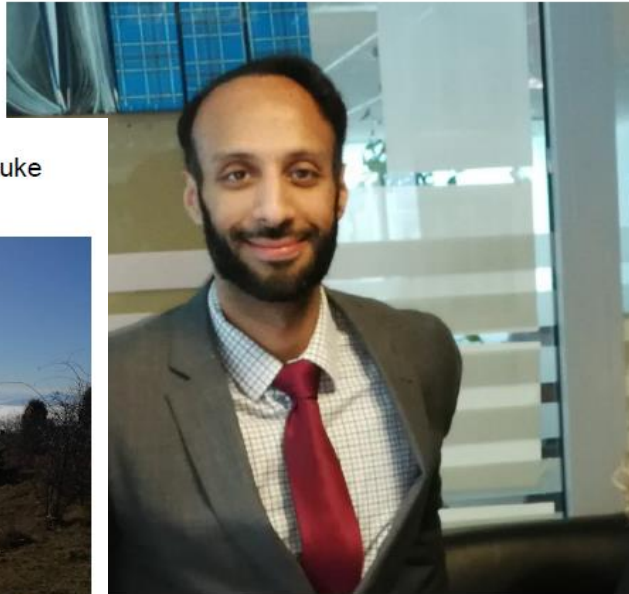
Saopćenje

[Preuzmite izvornu fotografiju](#)

Novi izazov za BiH: Da li možemo slijediti preporuke Svjetske zdravstvene organizacije za smanjenje aerogađjenja

Ažurirane globalne smjernice o kvaliteti zraka

Bosna i Hercegovina, koja je već odavno među zemljama sa najnižom kvalitetom zraka u svijetu, susreće se sa novim izazovom. Naime, krajem septembra Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) pred sve zemlje članice, njih ukupno 124, postavila je cilj da radikalno smanje emisiju zagađujućih materija. Navodeći kako postoje čvrsti naučni dokazi da je izloženost zagađanju zraka "jedna od najvećih prijetnji ljudskom zdravlju" te da godišnje

ultati ostvareni su uspostavljanjem novog sistema izvještavanja loških zavoda iz oba entiteta o kvaliteti zraka, a veliki napredak ostvaren nove prakse prikupljanja podataka o kvaliteti zraka te u uspostavljanju anih načina rada s inspeksijskim organima zaštite životne sredine", dreas Lindström iz [SEPA-e](#).

Novi izazov za BiH: Da li možemo slijediti preporuke Svjetske zdravstvene organizacije za smanjenje aerogađjenja

Novi izazov za BiH:Možemo li smanjiti aerogađjenost?

Bosna i Hercegovina, koja je već odavno među zemljama sa najnižom kvalitetom zraka u svijetu, susreće se sa novim izazovom. Naime, krajem septembra Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) pred sve članice, njih ukupno 124, postavila je cilj da radikalno smanje emisiju zagađujućih materija. Navodeći kako postoje čvrsti naučni dokazi da je izloženost zagađanju zraka "jedna od najvećih prijetnji ljudskom zdravlju" te da godišnje uzrokuje oko sedam miliona prijevremenih smrti. SZO je ažurirala svoje globalne smjernice o kvaliteti zraka, preporučujući da se koncentracije r lebdećih čestica minimalno svedu na pola dosadašnjih vrijednosti.

Najveću prijetnju na zdravlje ljudi prepoznali su u sitnim česticama promjera 2,5 mikrometara – PM2,5, koje su dovoljno male da prolaze iz pluća u krvotok, potencijalno oštećujući druge organe te ugrožavajući kardiovaskulamu i respiratornu funkciju.

Na osnovu novih dokaza utjecaja na zdravlje, sada se državama preporučuje da ograniče sitne čestice PM2,5 na pet mikrograma po kubičnom metru zraka tokom godine (5 µg/m³), dok su posljednje smjernice iz 2005. godine sugerisale da se godišnje razine PM2,5 drže ispod deset mikrograma po kubnom metru zraka (10 µg/m³).

Bosna i Hercegovina, koja dozvoljava godišnju razinu PM 2,5 čak do 25 mikrograma po kubičnom metru zraka tokom godine (25 µg/m³), što je ujedno i standard zemalja EU, do danas nije uspjela primijeniti ni preporuke iz 2005. godine te je upitno da li može slijediti nove, rigoroznije smjernice. Također, nešto "komotnije" više granične vrijednosti koje postavlja Evropska agencija za životnu sredinu (EEA), razlog su što i većina evropskih zemalja, iako ima čišći zrak od BiH, još uvijek ne uspijeva slijediti preporuke Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), ali posljednja revizija definitivno će pokrenuti brojna pitanja i u EEA.

"Svjetska zdravstvena organizacija ne postavlja nacionalne standarde, već upućuje preporuke vladama svih zemalja u skladu sa realnim procjenama štetnog utjecaja na zdravlje. I ranije je sugerisala niže vrijednosti od onih koje su propisane u EU, a koje tehnički gotovo ne može niti jedna zemlja ispuniti. Ipak, vjerujem da će se u u dogledno vrijeme malo korigovati te razine, u skladu sa onim što je u praksi izvodljivo, odnosno da će se naći način da se pomni ono što zahtjeva očuvanje zdravlja i ono što je moguće u praksi", mišljenja je Enis Omerčić, iz Sektora za kvalitet zraka, [FHWZBiH](#).

Utjecaj na zdravlje

Iako se s poteškoćama primjene preporuka Svjetske zdravstvene organizacije susreću mnogo naprednije zemlje, izazov za BiH je tim veći jer smo jedna od najzagađenijih zemalja Evrope i svijeta, koja se zbog lošeg kvaliteta zraka suočava sa visokim procentom slučajeva prijevremene smrti te velikim zdravstvenim problemima.

Media clipping:
7 articles

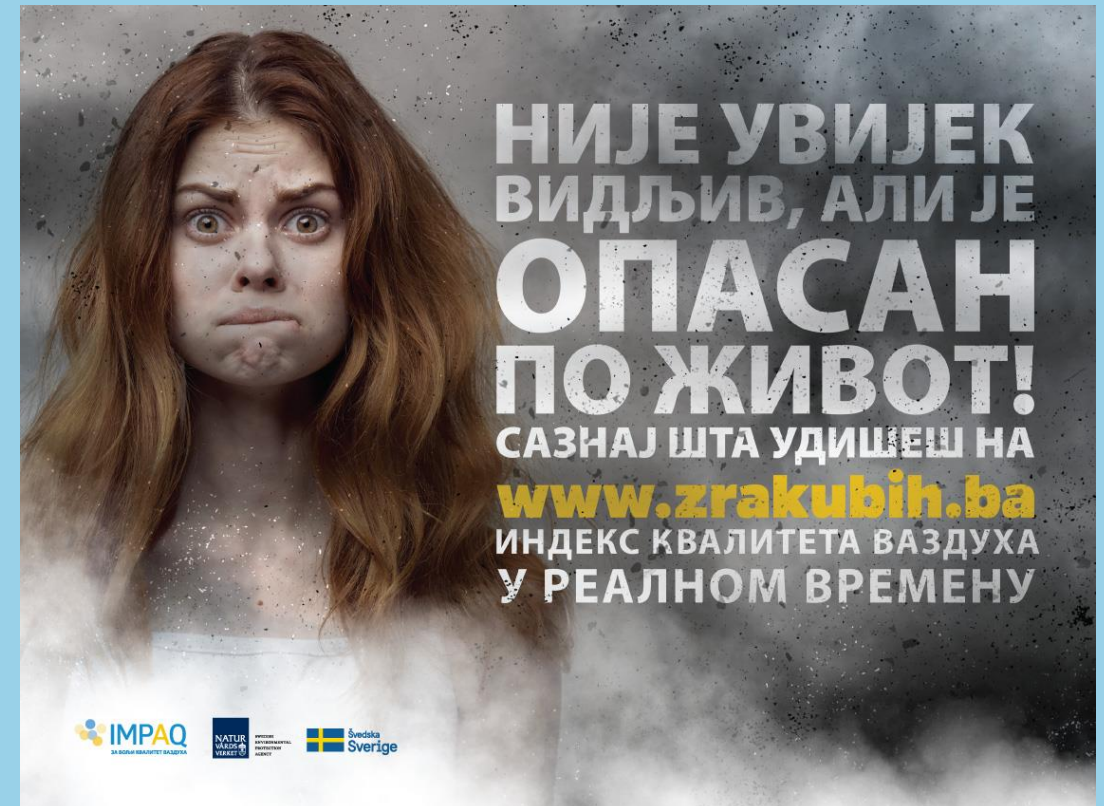

Adobe Acrobat
Document

An outdoor media campaign using billboards in several cities (Sarajevo, Zenica, Tuzla, Banja Luka) – 10. November 2021 – 4. January 2022
Since we still don't have final SAS results, we decided to continue with raising awareness about air pollution and its impact on human health, also promoting website with AQI in real-time.

Copy: “It is not always visible, but it is life-threatening! Find out what you breathe on zrakubih.ba. Air Quality Index in real-time”

Švedska provodi mapiranje zagađivača u Bosni i Hercegovini

07 ANDREA MARIC 22.11.2021. 13:25 VJEŠTI

Švedska agencija za zaštitu okoline (SEPA) objavila je prvi dio opsežnog trodijelnog istraživanja zagađivača zraka, kojim će se procijeniti koje su zagađujuće materije prisutne u zraku, odakle dolaze i gdje se šire. Istraživanje se realizira u okviru trogodišnjeg projekta IMPAQ, koji se bavi različitim aspektima zagađenja zraka u Bosni i Hercegovini. Studija je rađena u saradnji sa Švedskim institutom za meteorologiju i hidrologiju (SMHI), hidrometeorološkim zavodima Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine, te Zavodom za javno zdravstvo iz Beograda.

Rezultati prve studije raspodjele izvora zagađenja za Sarajevo, Zenicu, Tuzlu, Banju Luku, Brod i Bijeljino

Prva studija, tzv. studija raspodjele izvora zagađenja, gdje se lebdeće čestice u zraku prikupljaju, a zatim pažljivo i metodom analize i naknadnim kompjuterskim modeliranjem pripisuju specifičnim izvorima emisija, sprovedena je za šest gradova u BiH tokom zime 2020-2021. I to za Sarajevo, Zenicu, Tuzlu, Banju Luku, Brod i Bijeljino. Rezultati potvrđuju nekoliko važnih, ranije iznijetih pretpostavki, kao recimo da sagorijevanje biomase (sagorijevanje drveta i peleta, tipično za grijanje domaćinstava) predstavlja visok udio u ukupnom zagađenju, dok neka nova saznanja zahtijevaju dalja ispitivanja.

U šest gradova gdje su rađena mjerenja, udio zagađenja porijekom iz biomase kreće se između 20-25%. Zanimljiv je podatak da su ovi udjeli viši u manjim gradovima, kao što su Tuzla i Bijeljina. To naravno može biti zbog većeg prisustva industrije, saobraćaja i sagorijevanja uglja u većim gradovima te ovi izvori više utiču na udio u emisijama na takvim lokacijama. Međutim, i dalje se izdaje ranije izneta pretpostavka da sektor domaćinstava generira doprinos visokom udjelu zagađenju zraka u zemlji. U Brodu i Zenici, studija ipak nije uspjela razdvojiti udio sagorijevanja biomase i sagorijevanja uglja. Zajednički udio ova dva izvora u Brodu i Zenici iznosi 45-55%, što je uprosno nemogućnost proračuna pojedinačnih udjela, još uvijek veliki dio u ukupnom zagađenju. U Sarajevu i Banjoj Luci udio sagorijevanja uglja i mrog uglja u zagađenju zraka je između 15-25%.

Besplatni mali oglasi

Restoran Šćika traži dva konobarica ili konobarice
BESPLATNI MALI OGLAS | 11.11.2021. 10:04

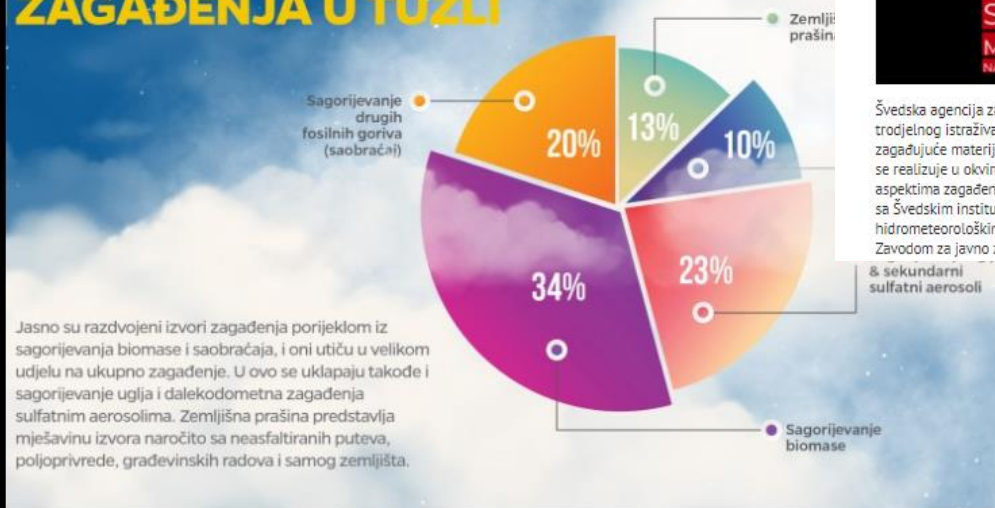
Poklanja se mušjak lovačkog psa
BESPLATNI MALI OGLAS | 28.11.2021. 10:04

Izdaje se stan u Splitskoj ulici
BESPLATNI MALI OGLAS | 9.11.2021. 10:04

Isnajmjuje se dvosoban stan na Bijelom Brijegu
BESPLATNI MALI OGLAS | 27.10.2021. 10:04

Dajem instrukcije iz kemije
BESPLATNI MALI OGLAS | 20.10.2021. 10:04

RASPODJELA IZVORA ZAGAĐENJA U TUZLI

Švedska sprovodi mapiranje zagađivača u Bosni i Hercegovini

Objavljeno: 22.11.2021. 13:25
 Uređeno: 22.11.2021. 13:25

Preminuo muškarac koji je povrijeđen pronađen na ulici u Tuzli

Crna hronika Tuzla BiH
 22.11.2021. 22:23

Švedska sprovodi mapiranje zagađivača u Bosni i Hercegovini, objavljeni prvi rezultati

Podijeli 14 | AUTOR: H.D. | DATUM: 22.11.2021. 13:25 | KATEGORIJA: BiH / Vješt | [Pređi na sajt tagovine](#)

MOBISHOP
 DR. ASKA BORIČA 35 (KOD RESTORANA "SALOŠEVIC")
 +387 32 979 153
 WWW.MOBISHOP.BA

KUPOVINA NA 24 RATE!
SERVIS MOBITELA
MOBITELI VEĆ OD 139 KM
 NAJPOVOLJNIJE CENE LAPTOPA ZA ŠKOLU

Švedska agencija za zaštitu okoline (SEPA) objavila je prvi dio opsežnog trodijelnog istraživanja zagađivača zraka, kojim će se procijeniti koje su zagađujuće materije prisutne u zraku, odakle dolaze i gdje se šire. Istraživanje se realizuje u okviru trogodišnjeg projekta IMPAQ, koji se bavi različitim aspektima zagađenja zraka u Bosni i Hercegovini. Studija je rađena u saradnji sa Švedskim institutom za meteorologiju i hidrologiju (SMHI), hidrometeorološkim zavodima RS i Federacije Bosne i Hercegovine, te Zavodom za javno zdravstvo iz Beograda.

IZDVOJENO

Najbolji uslozi dijete mlijeka? Mlijeko brzo podcrti oko na tretirane probleme prstata!

dr. Sabanović objavljuje metodu za čišćenje krvnih sudova i produženje života...

Zaboravite na prstataš i sramotu u krevetu uz samo nekoliko doza!

Kako od kuće omogućiti kućanje prirodnog inzulina i riješiti se dijabetesa...

PLANET OBUČA
 -20% POPUST NA SVE

NOVE OBJAVE
 DOM ZDRAVLJA ZENICA: Obavijest o vakcinaciji

Švedska - BiH

Ispitati šta zagađuje zrak
Mapiranje zagađivača

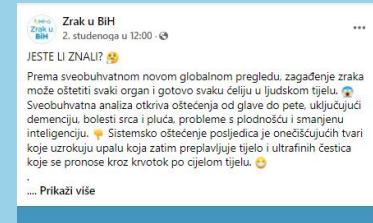
► Švedska agencija za zaštitu okoline (SEPA) objavila je prvi dio opsežnog trodijelnog istraživanja zagađivača zraka, kojim će se procijeniti koje su zagađujuće materije prisutne u zraku, odakle dolaze i gdje se šire.

Istraživanje se realizira u okviru trogodišnjeg projekta IMPAQ, koji se bavi različitim aspektima zagađenja zraka u Bosni i Hercegovini.

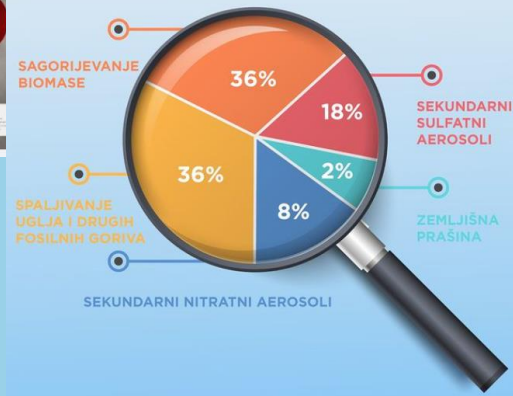
Media clipping:
 40 articles

Adobe Acrobat Document

RASPODJELA IZVORA ZAGAĐENJA Bijeljina

KAKO SMANJITI EMISIJE LEBDEĆIH ČESTICA UZROKOVANE SAGORIJEVANJEM OGRJEVNOG DRVETA, ČAK DO 50 POSTO?

U svoje kamine i peći ložite isključivo suho drvo. Nipošto smeće i plastiku!

- Drvo treba biti relativno suho – udio vlage 15 – 20%
- Iscijepana drva držati van doma i natkrivona, šest mjeseci do godinu dana
- Nakon što ih unesete u dom, pričekajte barem pola dana prije nego ih upotrijebite
- Ne dozvolite da se drvo previše osuši - drvo s udjelom vlage ispod 10% prebrzo gori i može stvarati visoke emisije čestica

Pravilno zapalite vatru

- Složite drva s razmacima između radi strujanja zraka
- Stavite potpalu ispod gornjeg sloja drva, zapalite vatru upaljačem i ostavite malo vrata otvorena dok se vatra rasplamsa

Ubacujte drva u pravo vrijeme

- Kada drva izgore i stvori se žar, tada ubacite dva-tri drveta, s razmacima između njih
- Ostavite dovod zraka dok se vatra ne uspostavi, pa ga zatim malo smanjite

Koristite potpalu za vatru

Kako biste što brže zapalili vatru i smanjili količinu zagađujućih čestica, koristite potpalu za vatru kao što je potpala na bazi drveta sa voskom i parafinom ili sitno isjeckano suho drvo.

Osigurajte adekvatan dovod zraka u različitim fazama izgaranja

- Vatri je potrebno najviše zraka tokom paljenja do prvog plamena
- Kasnije kada se plamen uspostavi, zrak treba ograničiti i kontrolisati
- Uz pravi dovod zraka, vatra gori jasnim žutim plamenom

Provjerite vatru i dim

Tinjavu vatra, zamagljeno staklo od peći, i žut, crn ili siv dim iz dimnjaka, znakovi su da vaša peć ne radi kako treba i može stvarati visoke emisije. Slijedite upute za korištenje peći i razmislite je li potrebno servisiranje ili čišćenje peći ili dimnjaka.

Continuous communication about:

- sources of air pollution,
- impact on health
- air quality in real time on the website.
- SAS results
- simple actions related to household heating and wood to improve air quality as individuals, etc.

Website for air quality measurements and information available in BiH.

Increased spread of information regarding AQ on social media

Public aware of new measuring stations in BiH and can access their data

Increased engagement by local health officials with informing the public about the health risks of air pollution.

Information regarding air quality available to the public.

Information about high air quality levels at TV weather forecast and radio.

SWEDISH ENVIRONMENTAL
PROTECTION AGENCY